

Nová hrozba zbraní hromadného ničení?

V období tzv. studené války byly středem mezinárodní pozornosti především zbraně hromadného ničení. Jaderné zbraně stály v pozadí každého většího sporu mezi Východem a Západem i vztahů mezi aliancemi. Téměř všechny priority zahraniční politiky byly tím či oním způsobem spjaty s nebezpečím třetí světové války a hrozbou milionů obětí. Po jejím skončení se strategický zájem přesunul na jiné problémy, a ty jsou většinou stranou hlavní pozornosti veřejnosti. Mimo profesionály zabývající se obrannou politikou, se o zbraně hromadného ničení (ZHN) stará jen velmi málo občanů. Protože co je hlavní úlevou pro obyčejné lidi? Je to na prvním místě pocit, že nehrozí nebezpečí jaderné války. Avšak ZHN stále představují nebezpečí, i když poněkud jiného druhu než v období studené války. Podrobněji se touto problematikou zabývá ředitel Institutu pro výzkum války a míru při Kolumbijské univerzitě (USA) profesor Richard K. Betts, jehož článek Nová hrozba hromadného zničení, uveřejněný v americkém časopise Foreign Affairs January/February 1998, přinášíme ve zkrácené redakční úpravě.

* * *

Předně je třeba uvést, že jaderné zbraně nejsou tím jediným nebezpečím, které nám hrozí. Do popředí zájmu odborníků se dnes dostávají hlavně chemické a biologické zbraně. Studená válka skončila a jak americké, tak ruské jaderné zásoby jsou mnohem menší. Snížila se pravděpodobnost globální apokalyptické války. Ale na druhé straně se stále zvyšuje pravděpodobnost, že bude použito menší množství ZHN.

Mezi odborníky nejsou nová nebezpečí ignorována. Programy proti šíření jaderných zbraní (counterproliferation) se staly v Pentagonu a mezi zpravodajci všední, každodenní činností. Nicméně tyto změny nebyly většinou na veřejnosti ani zaregistrovány, což limituje ochotu politiků příslušné programy podporovat. I armáda věnuje pozornost spíše ZHN, které ohrožují americké ozbrojené síly v zahraničí, než těm ZHN, které by mohly zabít miliony civilistů uvnitř samotných Spojených států.

Musíme mít stále na paměti, že například role, kterou tyto zbraně hrají, se stále mění. Již to nejsou ty nejmodernější zbraně. Naopak.

Za prvé se stále více a více stávají zbraní slabých, tj. států či aliancí, které jsou vojensky nanejvýš druhé kategorie. I důležitost jednotlivých typů ZHN se posunula. Největší zájem je o biologické zbraně; jaderné zbraně jsou na druhém místě, a až daleko za nimi jsou chemické zbraně.

Za druhé: hlavními prvky bezpečnostní politiky studené války byly odstrašení a kontrola zbrojení. Ale vůči některým novým hrozbám nelze provádět politiku odstrašení a kontrola zbrojení s ohledem na ZHN byla marginalizována. V některých případech může politika odstrašení a kontrola zbrojení mít zcela opačné účinky.

Za třetí: některé z metod, které by mohly vyřešit současné ohrožení ZHN novými způsoby, nemusí být na veřejnosti populární. Jde o program civilní obrany, který je odmítán a zesměšňován. Některá z neefektivnějších opatření zabránění útokům uvnitř Spojených států mohou ohrozit tradiční občanské svobody.

Za čtvrté by snížení nebezpečí útoku ZHN uvnitř USA mohlo mít i důsledky pro zahraniční politiku. Mohlo by vyžadovat stažení se z některých konfliktních oblastí. Americká aktivita, která je hlavní zárukou současné mezinárodní stability, se tak paradoxně stává primárním zdrojem americké zranitelnosti.

V období studené války byla hlavním důvodem jaderného nebezpečí ve Spojených státech strategická angažovanost v Evropě, Asii a na Středním východě. Ale angažovanost tehdy předpokládala, že existuje přímá spojitost mezi regionální stabilitou a americkým přežitím. Tato spojitost je dnes méně evidentní. Neexistuje žádná hrozící supervelmoc (či ideologie, která představuje v podstatě totéž), je zde pouze řada sice vážných, ale zcela lokálních konfliktů. Jako jediný stát, který dnes působí jako pacifikační síla mimo své vlastní území, se Spojené státy stávají cílem pro ty, jejichž mocenské aspirace jsou mařeny vojenským potenciálem Spojených států.

Když se jaderné zbraně objevily, představovaly tu nejmodernější vědeckou aplikaci vědy, technologie, techniky. Mohly si je dovolit jen velmoci. Jaderné zbraně existují více než půl století, chemické a biologické zbraně dokonce ještě déle. Nejenomže tyto zbraně stárnou, ze strategického stanoviska se dokonce stávají primitivními. Kdysi zbraň mocných, dnes se staly jedinou nadějí tzv. militantních států či teroristů. Proč? Protože Spojené státy mají převahu v konvenčních zbraních - což je něco, co nikdy neměly proti Sovětskému svazu.

Perský záliv v r. 1991 demonstroval americkou převahu způsobem, který mnohé ohromil. Ačkoliv vojenský rozpočet stále klesá, žádný jiný stát se nestal silnějším. Americké vojenské výdaje zůstávají totiž stále více než třikrát vyšší než jakéhokoli potenciálního protivníka, jsou vyšší než vojenské rozpočty Ruska, Číny, Iránu, Iráku, Severní Koreje a Kuby dohromady. Navíc neexistuje žádný důkaz, že by úroveň vojenské profesionality v těchto zemích rostla takovým tempem, že by se z těchto států mohly stát vážní soupeři, i kdyby vydávaly na své armády víc. V americké armádě proběhlo něco, co někteří nazývají revolucí ve vojenství. Americké ozbrojené síly zůstávají bez konkurence, co se týče jak zbraní, zpravodajských a informačních systémů, organizační a doktrinální pružnosti, tak integrace „systému systémů“, který je klíčem k moderní bojeschopnosti.

Více než kdy jindy, tou hlavní silou jsou vojenští profesionálové. I kdyby potenciální protivníci Spojené státy v závodech ve zbrojení dohnali, jejich vojenská organizace a kultura je pravděpodobně v závodech o lepší management, zavádění technologie a velení v boji nedožene.

Pro potenciální protivníky je nemožné, aby se postavili proti Spojeným státům v konvenčním boji, pro menší skupiny jakými jsou např. teroristé, je to zcela vyloučené. Budou-li mít Spojené státy štěstí, budou tyto skupiny užívat jen klasické výbušniny. Zatím jen málo teroristických skupin projevuje zájem o ZHN. Bombové útoky či braní rukojmí ohrožuje jen několik set životů. Doufejme, že se tak děje jen na základě nějakých nám

neznámých motivů, a ne jen z důvodu, že těmto skupinám chybí patřičné kapacity pro ZHN.

Není jisté, že se na takové omezení můžeme spolehnout. Některé skupiny již ZHN použily, ale nebyl to velký úspěch. Japonská sekta Óm šinrikjó v roce 1995 rozptýlila v tokijském metru nervový plyn sarin, ale bylo zabito „jen“ dvanáct lidí. Někteří analytici se domnívají, že ti, kteří zaútočili na World Trade Center v r. 1993 naplnili bombu kyanidem, který při explozi shořel (což nebylo potvrzeno, ale velké množství kyanidu bylo nalezeno později u pachatelů).

Může se stát, že podobné skupiny nebudou v budoucnu tak zcela neschopné. Pokud se teroristé rozhodnou, že zastraší politiky, tím že způsobí ohromné škody, ZHN se pro ně stávají tím atraktivnějšími, čím jsou dostupnější.

Za páté: nesporná vojenská převaha přesunula pozornost armády jinam, pryč od ZHN. V období studené války byly ZHN základem amerického vojenského potenciálu, protože USA stály proti jiné supervelmoci, jejíž konvenční síly se obávaly. Dnes se již nikdo nestará o střely MX či bombardéry B1, a už málokdo o dohodu o redukci strategických zbraní. Kdo se v Pentagonu zajímá o to, jak by mohly Spojené státy použít ZHN pro strategické účely?

O co se ale vojenští plánovači skutečně zajímají je, jak zabránit potenciálním protivníkům použít ZHN, jako „asymetrický“ prostředek proti konvenční síle USA, jak chránit americké pozemní a námořní síly v zahraničí před útoky za použití ZHN.

Takový postoj je správný, ale odvrací pozornost od hlavního nebezpečí. Nejde o to, že by potenciální protivníci mohli použít jaderné a chemické zbraně proti americkým obrněným jednotkám či lodím. Jde o to, že by se mohli pokusit potrestat Spojené státy zasažením amerických měst.

< Vybte si zbraně správně > *Amc*

Až do začátku uplynulého desetiletí byly problémem jaderné zbraně. Chemickým zbráním věnovali určitou pozornost odborníci, ale nikdy nebyly v popředí zájmů prezidentů a vlád. A na biologické zbraně se téměř zapomnělo díky jejich zákazu podle konvence o biologických zbraních z roku 1972. Chemickým a biologickým zbráním se začala opět věnovat pozornost až v devadesátých letech. Je příznačné, že biologické zbraně, kterým byla věnována zatím nejmenší pozornost, představují pravděpodobně to největší nebezpečí.

Chemických zbraní si veřejnost v posledních desetiletích všimla více, zvláště od té doby, co byly použity Irákem proti iránským jednotkám v irácko-iránské válce 1980-88 a proti kurdským civilistům v r. 1988. Chemické zbraně jsou dostupnější než jaderné zbraně, protože technologie, která je zapotřebí pro jejich výrobu, je daleko jednodušší. Ale je velmi obtížné, logisticky a operačně, dopravit potřebná množství chemických zbraní nad rozsáhlá území, aby bylo dosaženo desítek tisíc obětí jako třeba při leteckém náletu za druhé světové války.

Bylo vynaloženo mnoho úsilí na kampaně za zákaz chemických zbraní. To je sice chválihodné, ale vedlejší účinky takového zákazu nejsou tak docela bezproblémové. Například zákaz chemických zbraní znamená, že vzhledem k odstrašování se jaderné zbraně stávají důležitějšími než kdy předtím byly. Je to proto, že smlouva jako taková

nemůže na sto procent zabránit, aby protivníci nepoužili chemické zbraně, a Spojené státy se slavnostně možnosti odvety stejnými zbraněmi vzdaly.

V minulosti USA odmítaly použití chemických zbraní jako první, ale vyhradily si právo použít je jako odvetu, jestliže je nepřítel nasadí jako první. Konvence o chemických zbraních z roku 1993, která vstoupila v platnost loni v dubnu, žádající, aby Spojené státy zničily veškeré zásoby svých chemických zbraní, tuto možnost vyloučila. Prakticky to znamená, že je vyloučena zásada nepoužít jaderné zbraně jako první, protože to jsou vlastně jediné zbylé ZHN, které jsou pro odplatu k dispozici.

Použily by Spojené státy jaderné zbraně jako první proti zemi či skupině států, které by zabily několik tisíc Američanů chemickými zbraněmi? Je těžké si představit, že by toto tabu bylo porušeno. Ale scénáře konvenčního vojenského odstrašení nepostačují a síla amerického odstrašení nesmí být snížena. Bylo by riskantní, kdyby vznikl precedent, že někdo může použít ZHN proti americkému lidu, aniž by jako odvetu neutrpěl podobný útok. Omezení alternativ strategie odplaty neznamená, že odstrašení nezbytně selže, ale zcela jistě ji neposílí.

Přínosem konvence o chemických zbraních je, že se ztížila možnost tyto zbraně získat: jsou již čtvrt století stigmatizovány stejně jako biologické zbraně.

Jaké účinky má zákaz chemických zbraní pro země, které chtějí za každou cenu, z jakýchkoli důvodů, ať pro odstrašení, agresi, pomstu, získat ZHN? Zákaz především redukuje zábrany získání biologických zbraní, protože ty se stávají stejně ilegální jako chemické.

Biologické zbraně v sobě kombinují maximální ničivost a snadnou dostupnost. Jaderné zbraně mají velký smrtící potenciál, ale je těžké je získat. Biologické látky spojují obě kvality. Studie z r. 1993 uvádí, že letadlo, které doručí 100 kg zárodků sněti slezinné - které se v těle rychle množí, produkují toxiny a způsobují krvácení - ve formě aerosolu v noci nad Washingtonem, D.C., může zabít asi milion až tři miliony lidí, to jest 300krát víc, než kdyby letadlo vezlo desetkrát větší množství sarinu.

Na rozdíl od jaderných zbraní, je snadné biologické zbraně vyrobit. Pokrok v biologii odstraňuje množství problémů při zacházení a uchovávání těchto látek, a mnoho problémů je navíc možné řešit obyčejným vědeckým výzkumem.

Teroristické skupiny si pravděpodobně jaderné zbraně nezvolí. Vyžadují velké investice, rozsáhlou infrastrukturu a jsou vystaveny věrohodnému útoku ze strany Spojených států. Značné množství obyvatel lze snadněji než jaderným výbuchem zabít snětí slezinou.

V rámci Pentagonu se zájem o biologické zbraně v posledních letech zvýšil, ale jinde, mezi veřejností, bohužel takový zájem není. To je z jedné strany dobré, protože velká publicita by jen dodávala možným protivníkům informace. Ale na druhé straně je to špatné, protože to nepomáhá úsilí zavést nutná opatření - např. na poli civilní ochrany - která by mohla částečně otupit jaderný, chemický či biologický útok.

(Odstrašení a kontrola zbrojení)

V slovníku studené války dominovaly ZHN, odstrašení. O odstrašení se mluvilo i v armádě. To se ale dnes týká daleko menšího množství hrozeb než kdysi. Logika odstrašení má zabránit nevyprovokované a jasné agresi, tj. za situace, kdy agresor souhlasí s tím, že je agresorem, a ne obráncem.

Odstrašení nefunguje tak spolehlivě, když obě strany vidí jedna druhou jako agresora. Příkladem mohou být intervence Spojených států v konfliktech třetího světa. Země, která měla být zastrašena, zkusila zastrašit Spojené státy. Byly to špatné kalkulace.

Pro zemi, která bývala cílem amerického odstrašování, Rusko, se strategická situace změnila. Zastrasování bylo založeno na předpokladu sovětské konvenční převahy.

Americká strategie spočívala na stupňování hrozby: aby odstrašila útok sovětských obrněných divízií, hrozila, že Amerika bude první, kdo použije jaderné zbraně. Dnes se situace otočila. Neexistuje Varšavská smlouva, Rusko má poloviční či snad ještě menší vojenský potenciál než bývalý Sovětský svaz a jeho současné ozbrojené síly jsou v rozkladu, zatímco NATO se rozšiřuje na východ. Je to Moskva, která musí kompenzovat svou konvenční slabost spoléháním se na svůj jaderný potenciál. Na začátku 80. let Rusko vyhlásilo, že nepoužije jaderné zbraně jako první. Ale po skončení studené války, za situace svého hlubokého úpadku, se této politiky zřeklo.

Dnes musíme Rusko uklidňovat, ne odstrašovat. Skutečně vážné nebezpečí představuje únik materiálů z ohromných ruských jaderných zásob, které mohou získat antiamerické skupiny, ať jsou kdekoli. Pokud Amerika nemá v úmyslu na Rusko zaútočit, ruské jaderné síly nepřestávají žádný problém. **Problémem je redukce ruských jaderných zásob.**

A podobně americká převaha v konvenčních silách způsobuje, že se Čína musí ve stále větší míře spoléhat na eskalační strategii. Číňané vyhlášovali, že nepoužijí jaderné zbraně jako první. Tuto politiku přijali v době, kdy jejich základní strategickou doktrínou byla „lidová válka“, která spočívala na masové mobilizaci a zbraních nízké technologie.

Víra v tuto doktrínu byla vážně ořesena vítězstvím Američanů v Perském zálivu. Znovu by ZHN nepředstavovaly žádný problém, pokud by měly sloužit jen k odstrašení Spojených států, protože Spojené státy nemají v žádném případě v úmyslu na Čínu zaútočit. Jak se ale tyto předpoklady vztahují k možné válce s Tchaj-wanem? To je konflikt, který nikdo pochopitelně nikdo nechce, ale který nemůže být zcela vyloučen. Jestliže se Spojené státy rozhodnou otevřeně odstrašovat Peking od útoku na Tchaj-wan, bude se opakovat situace studené války. Kdo ale pozná kdo koho odstrašuje?

Avšak hlavním problémem politiky odstrašení je, že stále spočívá na teorii, která určovala politiku studené války: na hrozbě odplaty druhého úderu. Tato odplata předpokládá znalost toho, kdo zahájil útok, jeho adresu, na které se zdržuje. To není nic těžkého, pokud hrozba přichází od nepřátelské vlády, ale stává se to velkým problémem, pokud by byl nepřítel anonymní. Příkladem je bombový útok na Pan Am Flight 103 nad Lockbie ve Skotsku.

Obrana se přesouvá od politiky odstrašování k prevenci. Většina odborníků je rozhodně proti vypracování strategie prvního úderu. Pokud uvažujeme o militantních státech či teroristech, není prakticky nikdo stoupencem politiky prvního úderu, ale většina zároven předpokládá, že bude možné zahájit odzbrojovací akce proti jakékoli skupině vlastních ZHN.

Je to jednak eliminace chemických zbraní, která snižuje možnosti odstrašení. Potom je to omezení kontroly zbrojení na nástroje, které mohou být používány jako odstrašující

hrozby. Není to špatná politika, ale v tomto kontextu funguje proti maximalizaci odstrašování.

Partner Spojených států při jednání o kontrole zbrojení - Rusko, se odzbrojilo z velké části dobrovolně. Ale navzdory standardnímu mínění, pro Spojené státy nebylo tím nejdůležitějším, aby přesvědčily Moskvu, aby se zbavila jaderných zbraní. Clinton se místo toho rozhodl pro rozšiřování NATO, což tlačí Rusy právě opačným směrem.

(Civilní ochrana) *Amz*

Navzdory všem novým omezením, zůstává politika odstrašování důležitým aspektem strategie. Není toho mnoho, co Spojené státy potřebují dělat, aby svou odstrašující kapacitu udržely i nadále.

Zastánci stálého zvyšování obranného potenciálu (většinou přívrženci SDI z Reaganových časů), zůstávají zafixováni na jeho nejméně závažné formě: na použití vyspělé technologie proti balistickým střelám. Přitom o to, co by mělo být naší nejvyšší prioritou, se nezajímají. Tím by měla být **příprava systému civilní ochrany** při použití ZHN na území Spojených států.

Aktivní obrana proti řízeným střelám je drahá investice, která by mohla i nemusela fungovat. Byla by budována proti ohrožení, kterému v dohledné době několika nebudou muset Spojené státy čelit, ale které nemá vůbec nic společného s hrozbami, které musí být řešeny již nyní. **Opatření civilní ochrany** jsou velmi levná, a mohou být i daleko efektivnější, než proti rozsáhlému sovětskému útoku.

Během studené války byly debaty o tom, zda je aktivní protiraketová obrana vůbec možná, technologicky proveditelná, nutná. Dnes nemusíme znovu diskutovat o SDI, abychom viděli, že současná hrozba ZHN je zanedbatelná. Ještě mnoho let nebudou Irák, Írán či Severní Korea schopny použít mezikontinentální řízené střely. Tyto země pravděpodobně mají určité omezené množství jaderných hlavic, dostupné biologické zbraně. Jakým způsobem je doručit na cíl? Alternativy k balistickým řízeným střelám jsou letadla, řízené střely vypouštěné z lodí, a nekonvenční prostředky jako pašování, ve kterém zpravodajské služby těchto zemí přímo vynikají.

Obranný systém proti balistickým střelám, ať už stojí více či méně než 60 miliard, jak to nedávno odhadl rozpočtový výbor Kongresu, by v žádném případě nezabránil moderním formám útoku. ZHN by použily hlavně militantní státy a teroristické skupiny. A navzdory veškerému úsilí, které mělo zabránit jejich užití, je možné že tyto zbraně použity budou. Jestliže se tak stane, musí být připravena veškerá opatření, která mohou zmírnit jejich účinky.

Již v posledních fázích studené války bylo těžké přimět veřejnost, aby se zajímala o ochranu proti rozsáhlému útoku SSSR, proti výbuchu jaderných zbraní velké ráže. Snad se životy, které by mohly být zachráněny, zdály nicotné ve srovnání s miliony, které by byly ztraceny. **Hodnota civilní ochrany více vynikne v kontextu omezeného útoku**, možná jaderných zbraní malé ráže. Řada opatření může zvýšit ochranu obyvatelstva či nápravu biologických, jaderných a chemických účinků. Jsou jimi zásoby plynových masek, vybavení a výcvik pro dekontaminaci, připravený program pro hromadnou vakcinaci, antibiotika, širší a důkladnější plánování postupů při vzniku mimořádné situace, informace o pohotovostních úkrytech a mimořádných akcích pro snížení individuální zranitelnosti.

Tato opatření mohou snížit ztráty a velikost utrpení, i když rozdíl, co se týče obětí, bude malý. Civilní ochrana je obzvláště levná, zejména ve srovnání s obvyklými vojenskými programy a aktivními vojenskými opatřeními. Až do nedávna to bylo půl miliardy dolarů - méně než dvě desetiny procenta rozpočtu na obranu, méně než dva dolary na hlavu každého Američana šlo na protichemickou a biologickou ochranu, zatímco téměř čtyři miliardy byly vynaloženy na obranu proti balistickým střelám. **Proč politici nevěnují pozornost programům, které tlumí následky pohrom,** místo toho, aby zahajovali drahé programy, které ve skutečnosti nedávají vůbec žádnou záruku, že budou fungovat tak, jak se očekává?

Jednou z odpovědí je konceptuální setrvačnost. Během studené války si strategové spíše zvykli na obavy z nepřitele s velkým množstvím ZHN než na nepřitele, který jich má málo. Po desetiletí otázka strategické obrany byla prezentována jako spor mezi těmi, kteří neviděli žádnou jinou alternativu než odstrašování, a těmi, kteří doufali, že SDI nad Spojenými státy nahradí politiku odstrašování nezranitelností. Žádná z těchto dvou koncepcí se nevztahuje k nejpravděpodobnějšímu ohrožení ZHN ve světě po skončení studené války.

Základem odporu proti programu civilní ochrany je určitá psychologická averze. Její protivníci obvykle argumentují tím, že civilní ochrana je nebezpečná iluze, která nemůže nijak podstatně snížit hrůzy útoku, který vyhladí stovky měst. Protože podporuje falešný pocit bezpečí, mohla by se stát destabilizujícím faktorem a vyprovokovat v době krize útok. Ať již tato argumentace v době studené války platila či ne, teď zcela jistě neplatí.

Dnes jako včera existuje důvod, proč je civilní obrana nepopulární: znepokojuje totiž lidi. Připomíná jim, že jejich zranitelnost vůči ZHN není jen špatným snem, který bude vyřešen díky strategickým plánům odstrašení, prevence a zachycení.

Civilní ochrana může snížit škody, ne je minimalizovat. Protivník může vyvinout takové biologické látky, na které známé vakcíny a antibiotika nereagují. V okamžiku, kdy ZHN způsobí desítky tisíc mrtvých, propukne hysterie všeho druhu. Jedna z nich bude určitě: Proč nás na to vláda nepřipravila? Politici si nemohou dovolit, aby se vystavovali nepřízní veřejnosti. Jestliže je za současné situace mezi veřejností odpor proti rozsáhlé distribuci civilní ochrany, zásobám, školení používání ochranných prostředků či zdravotním službám, to nejmenší, co můžeme udělat, je optimalizovat plány a přípravu civilní ochrany, aby tyto činnosti mohly být co nejrychleji realizovány, jakmile vznikne první krize.

Čím se nebezpečí, že by teroristé mohli použít nějakou ze ZHN budou brát vážněji, tím víc poroste zájem o preventivní bezpečnostní opatření. Tím nejsamozřejmějším je **intenzivní shromažďování zpravodajských informací.** Kde to předpokládá sledování cílových skupin, odkud by se mohli rekrutovat teroristé (např. stoupenci palestinských organizací, stoupenci různých náboženských kultů, radikálové, kteří udržují styky s Irákem, Íránem nebo Libyí), mohou vzniknout kontroverze ohledně narušování soukromí, prohlídek a konfiskací.

Pokud nebezpečí ZHN zůstává hypotetické, takové kontroverze nebudou snadno řešitelné. Útok ZHN zatím nebyl realizován, americké bezpečnostní složky měly neuvěřitelné štěstí: skupina zadržená v r. 1993 pro plánování bombového útoku v Lincolnově tunelu byla infiltrována informátorem, který byl náhodou zajištěn pro jízdu bez státní poznávací značky.

Kdo se obává porušování občanských svobod, komu vadí špehování, by si měl uvědomit, co by se stalo, kdyby nebylo možné pachatele identifikovat. Předpokládejme, že radikální

islámská skupina zahájí biologický útok, zabije sto tisíc lidí, a vyhlásí, že udělá totéž znovu, nebudou-li splněny její podmínky. Pravděpodobnost takového scénáře není vysoká, ale nemůžeme takovou situaci pokládat jen za obyčejnou fantazii. Je stěží myslitelné, že by zpanikařený systém zacházel s arabskými Američany jako s japonskými Američany, které nahnal po Pearl Harboru do koncentračních táborů. Proto by rozšíření možností kontroly - tváří v tvář takové hrozbě - bylo menším zlem.

Je ústup tou nejlepším obranou? / *Ant*

Žádný program nemůže eliminovat všechna nebezpečí. Jedním z rizik je, že ve stále proměnlivém, neustáleném světě po skončení studené války by se Spojené státy mohly neočekávaně ocitnout v konfliktu s Ruskem či Čínou. Dnes nejsou stanoveny žádná přesná a ustálená pravidla, která by mohla zastavit konflikt týkající se baltských států či Tchaj-wanu, tak jako existovala po kubánské krizi. Dalším rizikem je, že některá ze skupin, které dávají za vinu Spojeným státům své problémy, se může rozhodnout, že se pomstí, tím, že způsobí škody Američanům tam, kde žijí. Velké nebezpečí je hněv malých států či náboženských a kulturních skupin, které vidí Spojené státy jako ďábelskou sílu blokující jejich legitimní aspirace. Americká vojenská a kulturní hegemonie představuje základní hrozbu radikálům snažícím se narušovat status quo. Je to přímo spojeno s nespravedlivým obviňováním, že USA jsou zodpovědné za udržování světového pořádku. Že jsou světovým četníkem, což vzbuzuje potřebu těchto skupin postavit se na odpor.

Je to vše důvodem pro ústup a obnovu izolacionismu? Ne, je příliš pozdě zastavit zahraniční nechuť tím, že ustoupíme. Nepřátelské skupiny a vlády nikdy nepřestanou obviňovat Spojené státy ze svých problémů. A v zahraniční politice jde přece o víc, než zamezit pokusům poškozovat Spojené státy.

Důležité bezpečnostní zájmy se vzájemně nedoplňují, tak jako v dobách studené války. Základní úkol - chránit americkou pevninu před útokem ZHN - se může někdy ocitnout v rozporu se širší pojetou bezpečností a se zájmy, které vyžadují angažovanost i mimo západní Evropu a americký kontinent. Spojené státy by se v žádném neměly vzdávat svých širších politických záměrů, ale měly by je prosazovat opatrně - zvláště na Středním východě - kde jsou širší bezpečnostní zájmy v podstatě v rozporu se zásadami prevence užití ZHN na území Spojených států.